

ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ

ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΚΑΤΑ ΤΡΙΜΗΝΙΑΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΤΟΜΟΣ Β'. ΤΕΥΧΟΣ Β' ΚΑΙ Γ'.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

1910

Ἐξεδόθη τὴν 9 Νοεμβρίου 1910.

καὶ τοὺς τύπους αὐτουνάς, ἰκειουνάς, τέτοιουνας, τόσουνας, οἵτινες προῆλθον ἐκ τῶν συμπλεγμάτων τούτους-νά¹⁾ αὐτὸς-νά, τέτοιους-να, ἰκείνους-νά, κατὰ μετάθεσιν τῆς κλίσεως ἀπὸ τοῦ κλιτοῦ ἐπὶ τὸ ἄκλιτον. Ὅτι δὲ οὕτως ἔχει, καὶ ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι σχηματισμοὶ ἀναλογικοὶ ἐκ τῆς γενικῆς, δεικνύει καὶ τοῦτο, ὅτι ἔπρεπε νὰ σχηματισθῶσιν εἰς *ος* καὶ οὐχὶ εἰς *ας*, ὅπως ἐσχηματίσθησαν πράγματι ἀλλαχοῦ π. χ. αὐτῆνος, αὐτοῦνος κτλ. ἔτι δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι ἔχομεν καὶ ἄλλην δεικτικὴν ἀντωνυμίαν προδήλως σχηματισθεῖσαν διὰ μεταθέσεως τῆς κλίσεως ἐπὶ τὸ ἄκλιτον-εἶναι δὲ αὕτη ἢ ἀντωνυμία *νάτουκεις* (=νάτος ἐκεῖ) *νά τηκ'ά*, *νά τουκει-πλ. θηλ. νά τηκ'αῖς*.

Γίνεται δὲ χρῆσις τῶν τύπων ἐν ἀγανακτήσει καὶ καθόλου ἐν ζωηροτέρῳ λόγῳ. Ἐκ τῶν τύπων τούτων ἐσχηματίσθησαν εἶτα ἡ γεν. τοῦ θηλυκοῦ-αὐτην'ᾶς, τουτην'ᾶς, τέτειν'ας, τόσην'ας ἔτι δὲ καὶ αἱ αἰτ. τουτουνάν, αὐτουνάν, ἰκειουνάν, τέτοιουναν, τόσουναν, τουτην'ᾶν, αὐτν'ᾶν καὶ αὐτήν'ᾶν (κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ αὐτήν), ἰκεινην'ᾶν, ἰκεινν'ᾶν, ἔτι δὲ καὶ ἡ γεν. τοῦ τέτοιουνα. Ὁ πληθ. τοῦ οὐδετ. τοῦ τουτου-νᾶς ἐσχηματίσθη εἰς τουτανὰ καὶ τατανὰ καὶ ἐν βραχυτέρῳ τύπῳ τιανὰ-ἀκουομένου σαφῶς ὅπωςδῆποτε τοῦ διπλοῦ *τι*.

ΚΟΥΤΣΟΒΛΑΧΙΚΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΓΑΜΟΝ ἘΘΙΜΑ ΕΝ ΣΑΜΑΡΙΝᾶ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΥΠΟ

ΣΤΕΡΓΙΟΥ Ζ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

τελειοφοίτου τῆς φιλοσ

Ὁ πατὴρ ἢ ὁ πλησιαίτατος τῶν συγγενῶν τοῦ νέου, ὅταν οὗτος ὑπερβῇ τὸ εἰκοστὸν τῆς ἡλικίας του ἔτος, ἀφ' οὗ σκεφθοῦν πρότερον οἱ οἰκεῖοι εἰς τὸ σπίτι των καὶ ἀποφασίσουν «ποιὰ κάνει γιὰ τὸ παι-

¹⁾ Τὸ *να* τοῦτο προστίθεται ἵνα καταστήσῃ δεικτικωτέραν τὴν λέξιν καὶ παρὰ τὰ ἐπιρρήματα-ιδουνὰ-ἰκεινὰ κ.τ.τ.

δί των» (care face trî ficiorlu ameu), στέλλουσι τὸν προξενήτην (pruxenitulu) λεγόμενον, ἵνα συναντήσῃ εἰς τὸ μεσοχώρι ἢ τὴν οἰκίαν τὸν πατέρα ἢ τὸν κηδεμόνα τῆς νέας καὶ ὁμιλήσουν (tră si sburască) διὰ τὴν ληφθεῖσαν ἀπόφασιν ὑπ' αὐτῶν. Ἀφ' οὗ λοιπὸν ἀμφοτέροι συγκατανεύσωσιν εἰς τὴν ἔνωσιν διὰ γάμου τῶν τέκνων ἢ ἀνεπιῶν αὐτῶν, διὰ τοῦ προξενήτου, «λέγουν γιὰ τὸν ἀρραβῶνα» (dicu tră issosiire). Ὅριζουν δὲ συνήθως τὸ προσεχὲς σάββατον, πάντοτε τὴν ἑσπέραν καὶ ὡς ἐκ τούτου πυρετώδης γίνεται ἑτοιμασία «γιὰ φαγοπότι» (tră mânkare çi bëare), ἀλλ' εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ μελλονύμφου μόνον.

Ἡ ἀναμενομένη «μὲ καρδιοχτύπι» (cu inima la bricu) ἑσπέρα τοῦ Σαββάτου ἦλθε καὶ ἐκκινεῖ ἀπὸ τῆς τοῦ νέου οἰκίας ἢ ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ προξενήτου στελλομένη πομπή, ἀποτελουμένη ἀπὸ πολὺ ὀλίγους πλησιαιτάτους συγγενεῖς. Ὁ νέος δὲ εἶναι μετ' αὐτῶν, ἀλλ' οὐδ' οἱ γονεῖς του, οἵτινες ἔπεμψαν τὰς εὐχὰς των διὰ τὴν εὐόδωσιν τῆς ἀποστολῆς τῶν συγγενῶν. Φθάνουσι δὲ σιωπηλοί, ἵνα μὴ τις ἐννοήσῃ αὐτοὺς εἰς τὴν οἰκίαν τῆς νέας.

Οἱ συγγενεῖς μετὰ τὴν δεξίωσιν κάθηνται εἰς τὸν καλύτερον *νοντιᾶν* παρατηροῦντες ἐν σιγῇ τοὺς οἰκείους τῆς μελλονύμφου, οἵτινες ὑπεδέχθησαν αὐτοὺς καὶ ὡσεὶ προσπαθοῦντες νὰ διαγνώσωσιν ἐκ τῆς φυσιογνωμίας αὐτῶν τὴν ἐντύπωσιν ἐκ τῆς ἐπισκέψεως. Πρῶτος δὲ λύει τὴν σιωπὴν ὁ προξενήτης καὶ λέγει τὰ ἑξῆς, ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν ἀντιπρόσωπον τῆς κόρης: «Ἐ! ἡμεῖς κύριε δεῖνα, ἦλθαμε ἀπὸ τὸν δεῖνα γιὰ νὰ ζητήσουμε τὸ κορίτσι σου ἢ τὴν ἀνεψιά σου γιὰ τὸ γιό του· ἔχετε εὐχαρίστηση; — Μάλιστα, ἀποκρίνεται ὁ τῆς κόρης, καὶ χαϊρλίτικα νὰ γένουν!» (E noi vinimu di la celu tră çi căftămu fiataṭ ἢ nipoataṭ tră la ficiorlu alui· aveṭ vriare ἢ efcharistisse? — Avemu çi gine vinitu, çi chairlifice çi si facă.) Ἀμέσως δὲ παρατίθεται ἡ κοινὴ ξυλίνη τραπέζα τοῦ φαγητοῦ καὶ ἐπ' αὐτῆς ἀγγεῖον πῆλινον περιέχον ὀλίγον μέλανα οἶνον καὶ πέριξ αὐτοῦ ποτήρια οἴνου κενὰ ἢ καὶ γεμᾶτα. Εἶτα δὲ ὁ προξενήτης ἐξάγει ἐκ τοῦ θυλακίου τὸν δακτύλιον ἀρραβῶνα, τὸν ὁποῖον θέτει ἐντὸς τοῦ ἀγγείου, *μίαν ἀρμάθα φλωριά* καὶ *ἓνα μαντήλι μεταξωτό*, τὰ ὁποῖα θέτει ἐπὶ τῆς τραπέζης, λέγων εἰς τὸν τῆς κόρης ἀντιπρό-

σωπον· ἰδοὺ ὁ ἄρραβὼν. Ἐν ταυτῷ ἐγείρεται συζήτησις καὶ δι' ἄλλα ἀκόμη καὶ ἐπὶ τέλος κάποιος ῥίπτει ἐν ἀργυροῦν νόμισμα (μετζίτι) καὶ οὕτω τελειώνει ἡ συζήτησις καὶ πάντες εὐχονται ν' ἀσπρίσουν, νὰ γηράσουν, (si algiască, si aușiască). Ἐπειτα καλεῖται νεανίας ἀμφιθαλῆς πάντοτε διὰ ν' ἀλλάξη τρεῖς τοὺς δακτυλίους σταυροειδῶς ἐντὸς τοῦ ἀγγείου καὶ ἐγχειρίσῃ ὕστερον τούτους ἐναλλάξ, τὸν μὲν τοῦ νέου εἰς τὸν τῆς κόρης ἀντιπρόσωπον, τὸν δ' ἕτερον εἰς τὸν προξενήτην, ἵνα ἀσπασθῶσι πάντες τούτους καὶ εὐχηθῶσι «*χαιρλίτικα νὰ μᾶς ζήσουν, καλὰ στέφανα· καὶ ἴς τὰ μικρότερα*» (chairlifice: si n' băniaclă: stefane bune: ci la ma nițili.) Αἱ εὐχαὶ ἐξακολουθοῦσι καὶ εἰς πάντας εἶναι ἐξωγραφημένη ἡ χαρὰ ἐπὶ τῷ αἰσίῳ πέρατι τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν, ὅτε τρεῖς ἀκούεται ἐκπυρσοκροτοῦν πυροβόλον ὄπλον, ἀναγγέλλον εἰς μὲν τὴν κωμόπολιν τὴν εὐχάριστον εἶδησιν ὅτι «*πάει κι' αὐτός,*» (duse ci acia), ὅτι συνετελέσθη ὁ ἄρραβὼν. Μετὰ τοὺς πυροβολισμοὺς ἐπακολουθεῖ εὐθυμία, καθ' ἣν ἄδονται τὰ ἐπόμενα ἄσματα. Τὰ ἑλληνικὰ ἐπιχωριάζουσι μάλιστα εἰς τὰ Χάσια, ὅπου οἱ ποιμένες τῆς Σαμαρίνας παραχειμάζουσι συνήθως.¹⁾

1

- Ἡ κόρη ἀπ' τὴν ἀνατολὴν κι' ὁ νιὸς ἀπὸ τῆ δύση,
τὰ δυὸ ξέν' ἀνταμώθησαν σὲ ξένο περιβόλι·
«Ἐσὺ ξενὸς κ' ἐγὼ ξενός, ἔλα ν' ἀνταμωθοῦμε,
ἔλα, κόρη μ', νὰ μείνουμε, ἔλα νὰ βραδειαστοῦμε.
5 Τρακόσιχ δυὸ φλωριά χω γὼ ἴς ἓνα χρυσὸ μαντήλι,
πάρτα, κόρη μ', καὶ μέτρα τα, πάρτα λογάριασέ τα.»

2

- Ἐφές περδίκα ἔπιασα καὶ σήμερα τρυγόνα,
κι' ἐκάτσα κ' ἐμαγέρεψα ἴς ἀρχοντικὸν τραπέζι·
κι' ἀκάλεσα ταῖς ὁμορφικὴς κι' αὐταῖς ταῖς μυρομάταις.
Ἄλαις κινούσαν κ' ἔρχονταν παρίζωντας τραγουδῶντας,
5 καὶ μιὰ ψηλὴ μελχρινὴ δὲν φαίνεται νὰ ἔρθῃ·
μᾶς εἶπαν πῶς ἀρρώστησε κι' ἀρρωστικὸν γυρεύει,
γυρεύει μῆλο κόκκινον, μῆλο καθαρὸν μόνον,
γυρεύει ἀπὸ λαγὸν τυρὶ κι' ἀπ' ἄγρη γίδα γάλα·

¹⁾ Καὶ αἱ φράσεις, ὧν δὲν παρατίθεται κουτσοβλαχικὸν κείμενον, ἐπίσης ἑλληνιστὶ λέγονται.

10 ν' ἀνέβω 'σέ ψηλὸ βουνί, ψηλὰ 'ς τὸ καρκοῦλι,
 νὰ στήσω στρουγγκα ἀπὸ λαγὸ κι' ἀπ' ἄγρη γίδα γάλα.
 "Ὅσο νὰ πάνω καὶ νὰρθῶ καὶ πίσω νὰ γυρίσω,
 ὁ ἄνδρας μου ξαρώστησε κι' ἄλλη γυναίκα πῆρε.
 Πῆρε τὴν πλάκα πεθερά, τὴ μαύρη γῆς γυναίκα,
 κι' αὐτὰ τὰ μαῦρα ζούζουρα ἀδέρφια κι' ἀξαδέρφια.

3

La patru ținți marmare
 lá sîaçile fântăne
 aclo ți dǎarme fiata singură
 singură ți issossită
 5 ȳa scǎalǎ scǎalǎ ņica ņi
 scǎalǎ si gn' ti alǎxescu
 q' vinirǎ euscirili si gn tilia
 nivǎstǎ si gni ti adarǎ.¹⁾

καὶ εἶτα ἀκολουθεῖ ἑλληνιστί:

«Πάνω, μάννα μ', καὶ κρύβομαι 'ς τὰ πράσινα λιβάδια.
 10 — γιατί κορίτσι μ', κρύβεσαι 'ς τὰ πράσινα λιβάδια;

Σηκώνονται καὶ φεύγουν ἔπειτα καὶ καθ' ὁδὸν τραγουδοῦν τὸ κάτωθι:

Φεγγαράκι μου λαμπρὸ
 Φέξε μου νὰ περπατῶ
 π' ἔχω στράτες νὰ διαβῶ
 καὶ γεφύρια νὰ περνῶ.
 5 Πέρα καὶ 'ς τὸν Ἑλυμπο
 βόσκει ἓνα ἀργυρόλαφο
 κι' ὄλο κλαῖν τὰ μάτια του
 χύνει δάκρυα κόκκινα
 κόκκινα καὶ γάλαζα.

1) «Εἰς τὰ τέσσαρα πέντε μάρμαρα, | εἰς τὰ ἕξ κεφαλάρια. | ἐκεῖ κοιμᾶται
 ἡ κόρη μοναχῇ, | μοναχῇ καὶ ἀρραβωνιασμένη | γιὰ σήκω σήκω, κόρη μου. |
 σήκω γιὰ νὰ σ' ἀλλάξω, | γιὰτ' ἦλθαν οἱ συμπέθεροι νὰ σὲ πάρουν | νύφη γιὰ
 νὰ σὲ κάμουν.»

Φθάνουν ἤδη περιχαρεῖς ἅπαντες, διότι ἐτελείωσαν τ' ἀρραβωνιάσματα, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ μεμνηστευμένου καὶ εἰς συνομηλιξ αὐτοῦ προτρέχει καὶ «ἀλευρώνει» (fariniḡă) τὴν κεφαλὴν του «διὰ ν' ἀσπρίση καὶ γεράση, ἔτσι ὅπως ἔγινε» (cata cum este adrătu cî ausiască)· τοῦτ' αὐτὸ καὶ αἱ φίλαι τῆς μνηστευθείσης πράττουσιν καὶ εἰς αὐτήν.

Ἐνταῦθα δ' εὐωχοῦνται καθ' ὅλην τὴν νύκτα, τὴν δὲ πρωΐαν μεταβαίνουνσι μετὰ τοῦ μέλλοντος γαμβροῦ εἰς τὴν «πενθερὰ διὰ νὰ φάγουν ταῖς τηγανίταις» (la sŏacră tră si mangă tiganile), τὰς ὁποίας αὕτη παρεσκεύασε διὰ τὸν ἐκλεκτὸν τῆς κόρης αὐτῆς.

Ὁ χρόνος τῆς διαρκείας τῆς μνηστείας καθορίζεται διὰ κοινῆς συμφωνίας τῶν μερῶν. Οὐδέποτε κατὰ τὸ διάστημα τῆς μνηστείας των βλέπουσιν ἀλλήλους οἱ μνηστευμένοι καὶ διὰ τοῦτο ὁ μνηστήρ ἀγωνιῶν μεταβαίνει ἕξαφνα ὁσάκις προσκαλῆται ὑπὸ τῆς πενθερᾶς του διὰ νὰ τὸν «φιλέψη» (sŏacră alui tră si lu filibsiască) ἵνα ὑποκλέψη ἐν μειδιάμα, ἂν καὶ ἡ ἕξαφνικὴ ἐμφάνισίς του συνήθως συντελεῖ μᾶλλον εἰς τὸ νὰ τρομάξη αὐτήν. Ἐὰν δὲ κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο συμπέσῃ τὸ Ἅγιον Πάσχα, τότε ὁ μνηστήρ ἀποστέλλει εἰς τὴν μνηστὴν του μίαν λαμπάδα καὶ ὀλίγα ζαχαρωτὰ ἐντὸς μανδηλίου ἢ ἀρνὶ σφαγμένο καὶ σουβλισμένο. Ἡ δὲ πενθερὰ εἰς ἀνταλλαγὴν ἀποστέλλει μάλλινα περιπόδια, δι' ὅλους τοὺς οἰκείους αὐτοῦ, ἅτινα κατασκευάζουσιν ἰδιοχείρως.

Ἡ Πέμπτη πρὸ τῆς Κυριακῆς τοῦ γάμου ἔφθασε καὶ ὁ μέλλον γαμβρὸς ἀποστέλλει εἰς τὴν μέλλουσαν νύμφην μίαν «τοῦρταν» (culiacu), «ὑποδήματα» (curdelie) «πέπλον» (cîpra) καὶ ὅτι ἄλλο εὐχαριστεῖται ἐντὸς δίσκου δι' ἐνὸς νεανίσκου· ἡ δὲ πενθερὰ καὶ πάλιν ἀνταλλάσσει ταῦτα διὰ περιποδίων (prîpodî ἢ lăruḡi).

Τὴν αὐτὴν δὲ ἡμέραν προσκαλοῦνται οἱ «πράτμοι» (furtaḡili) καὶ αἱ «μπρατίμισσαι» (suratile), οἵτινες λαμβάνονται ἀπὸ τοὺς πλησιατάτους συγγενεῖς· πρέπει δὲ νὰ εἶναι ἀμφιθαλεῖς καὶ ἄγαμοι καὶ οἱ μὲν ἀπὸ τοὺς τοῦ πατρὸς συγγενεῖς, αἱ δὲ ἀπὸ τοὺς τῆς μητρός, καὶ διακρίνονται εἰς πρώτους καὶ δευτέρους. Ἡ πρώτη «μπρατίμισσα» (surata acea ma marḡa) περιεζωσμένη μάχαιραν καὶ πιστόλιον (că-tutu cî cumbură) «πιάνει τὰ προζύμια» (acată alḡatile) ἐν ᾧ πέ-

ριξ αὐτῆς ἴστανται πάντες οἱ ἄλλοι οἰκεῖοι ῥίπτοντες ἐντὸς τῆς ζύμης ἄργυρᾶ κέρματα καὶ ἄδοντες τὸ κάτωθι ᾄσμα:

Τὸ πρῶτο ζύμωμά σου
κοράσιο σοῦ ζυμώνει,
μὲ μάννα μὲ πατέρα.
μ' ἀδέρφια μ' ἀξαδέρφια.

Ἐξ αὐτῆς τῆς ζύμης μέρος ἀποστέλλουσι καὶ εἰς τὴν νύμφην διὰ νὰ κατασκευάσωσι τὴν ἐπίσημον κουλλοῦραν τοῦ γάμου, διὰ τῆς ὑπολοίπου κάμνουσι καὶ αὐτοὶ ὁμοίαν «κουλλοῦραν γιὰ τὸν γάμον» (culla-clu tră la numptă).

Τὴν Παρασκευὴν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς νέας «ἀπλώνουν τὰ προικιὰ» (disfaeii prica) καὶ προσκαλοῦσιν ὅλας τὰς φίλας αὐτῆς καὶ συγγενεῖς, ἵνα θαυμάσωσιν αὐτά. Εἶναι δὲ ταῦτα πάντα, πλὴν τῶν ἐσθῆτων (fustănila), ἔργα τῶν χειρῶν τῆς νύμφης.

Τὴν ἐσπέραν τοῦ πρὸ τοῦ γάμου Σαββάτου ἄγεται παννυχὶς παρὰ τῆ μελλούσῃ νύμφῃ, ἔνθα προσκαλοῦνται οἱ συγγενεῖς αὐτῆς καὶ φίλοι ἵνα διασκεδάσωσι τὸ τελευταῖον παρὰ τῆ συνομήλικι αὐτῶν καὶ «βάλουν ὀκνά» (si bagă uena) ¹⁾. Αἱ σύντονοι ἐτοιμασίαι διὰ τὴν Κυριακὴν τοῦ γάμου καὶ αἱ προσκλήσεις τῶν συμπεθέρων διὰ τῶν μπρατίμων μὲ τὴν «τσιτσαν» τὴν ὠραίαν περιεξωσμένην λευκὸν μανδήλιον (cu sofa) ἐκ μέρους ἀμφοτέρων ἔληξαν, καὶ περὶ τὴν 10^{ην} π. μ. ὥραν τῆς Κυριακῆς ἢ τοῦ γαμβροῦ γαμήλιος πομπὴ ἐτοιμάζεται νὰ μεταβῇ μετ' αὐτοῦ ἵνα παραλάβῃ τὸν «Νουνὸν» (Nunūlu). Καθ' ὁδὸν ἄδεται τὸ κάτωθι ᾄσμα:

Ὁ Καπετάνιος κίνησε νὰ πάνῃ 'ς τοὺς κουμπάρους·
κουμπάραις τὸν καρτέρησαν μὲ τὰ παιδιὰ 'ς τὰ χέρια.
Φλωριά κερνοῦσε τὰ παιδιὰ καὶ γρόσια ταῖς κουμπάραις.
Ἡ μιὰ τὸν παίρνει τ' ἄλογο, ἡ ἄλλη τὸ ντουφέκι,
5 κ' ἡ σκύλλα Κωνσταντίνινα τὸν πιάνει ἀπὸ τὸ χέρι·
«Κόπιασε ἀπάνω, κῦρ νουνέ, ψηλά 'ς τὸ κρεβατάκι.

1) Ἡ ὀκνά εἶναι εἶδος βάμματος, ὑπέρυθρον βαφήν καταλείποντος, ὅπερ τὰ κορίτσια, ἢ νύμφη καὶ αἱ νεοπανθρευμένα ἔθετον ἐπὶ τῶν ὀνύχων τῶν δακτύλων τῶν χειρῶν καὶ τῆς παλάμης· πολλακίς δὲ ἔβαφον δι' αὐτῆς καὶ τὴν κόμην, ἀλλὰ βαθεῖαν ὥστε ἐφαίνετο σὰν καρυδάτο τὸ χρωμάτισμα.

ἔχω ἀρνιά ποῦ φένονται, κριάρια σουβλισμένα,
 ἔχω κ' ἕνα παλιὸ κρασί. ποῦ πίνουν οἱ κουμπάροι.»
 Πρῶτα τοῦ δίνει τὸν καφέ, καὶ τρίτο τὸ τσιγάρο·

- 10 «Κουμπάρα μ', μ' ἐφαρμάκωσες, μ' ἐπῆρες 'ς τὸ λαιμό σου·
 τὸ λᾶδι ὅπ' ἔχω 'ς τὰ παιδιὰ, κανδήλα νὰ τ' ἀνάψης,
 καὶ τὰ κεράκια ἀπ' ἀναψα ψηλὰ 'ς τὴν ἐκκλησίᾳ. . . .»

(Παραλλαγή ἀπὸ τοῦ 5 στίχου)

κ' ἡ τρίτη εἶναι ἡ Κωνσταντινιά, τὸν πιάνει ἀπὸ τὸ χέρι.
 «Κόπιασε ἀπάνω, κῦρ νουνέ, νὰ φάμε καὶ νὰ πιοῦμε,
 ὅτι οἱ κουμπάροι δὲν εἶν' δῶ πάησαν νὰ γκιζιρίσουν,
 αὔριο πρῶτ' μᾶς ἔρχονται, αὔριο τὸ μεσημέρι.»

Καὶ τὴν συμφάδα φώναξε καὶ τὴ συμφάδα λέγει

- 10 «Συμφάδα μ', φκειάσε τὸν καφέ, καὶ δῶσε 'ς τοὺς κουμπάρους.»
 Πρῶτα τοῦ δίνει τὸν καφέ καὶ τρίτο τὸ τσιγάρο·
 «Κουμπάρα μ', μ' ἐφαρμάκωσες, μ' ἐπῆρες 'ς τὸ λαιμό σου . . . .
 —Πικρό, νουνέ μ', τὸ φίλημα, φαρμάκι εἶν' ἡ ἀγάπη.» . . . .

Ὁ ἀνάδοχος ὑποδέχεται αὐτοὺς μὲ μεγάλην χαρὰν· ἀφοῦ δὲ κερύση αὐτούς, ἐπανέρχονται εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ γαμβροῦ πάντες, ἡγουμένου πλέον τοῦ νουνοῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ ἀνώτερος ἐπόπτης τοῦ γάμου καὶ εἰς τοῦ ὁποίου τὰς διαταγὰς καὶ θελήσεις πάντες ὑπακούουσι τυφλῶς.

Ἀφήσαντες τοῦτον ἐνταῦθα, ὁ γαμβρός μετ' ὀλίγων ἄλλων ἄδοντες μεταβαίνουνσι «διὰ νὰ φιλήσῃ τὸ χέρι τῆς πεθερᾶς» (tră si baze mǎna a li soacră). Αὕτη δὲ μετὰ τὸ φίλημα τῆς χειρός, ἀσπαζομένη καὶ εὐχομένη αὐτὸν τὸν περιζώνει ζώνην μεταξίνην (brănu di sirma), ἣν φυλάττει οὗτος ὡς κειμήλιον, φορῶν μόνον κατὰ τὰς ἐπισήμους ἑορτὰς. Εἶτα δὲ ἀσπάζεται καὶ τοῦ πενθεροῦ τὴν χεῖρα καὶ ἐπιστρέφουσιν ἵνα ἐτοιμασθῶσι διὰ τὴν ἐπίσημον κίνησιν πρὸς τέλεσιν τῆς στέψεως.

Οἱ «συμπέθεροι» (cuscilî) ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ νουνοῦ μετὰ τῆς ἀκολουθίας καὶ ἐπομένου τοῦ γαμβροῦ («ῤiner» ἢ «gambrolu») ἐπίσης συνοδευμένοι, ἐκκινοῦσιν ἀπὸ τῆς οἰκίας αὐτοῦ ἄδοντες τὰ κάτωθι ἄσματα:

Κίνησε νιός, κίνησε ἀστριός,
 κίνησε τ' ἀρχοντόπουλο.

νά πάη καλά, νάρθῃ καλά,
νά φέρη κόρην ὄμορφη
ἢ ξανθὴ καὶ μαυρομάτα.

εἶτα τὸ :

Κίνησεν ὁ Βλαχοστέργιος.
γιὰ νὰ πάη 'ς τὰ βλαχοχώρια.
«Ποῦ θὰ πᾶς, βρέ Βλαχοστέργιο :
ὁ χειμῶνας εἶναι πίσω,
ἢ ὁ Φλεβάρης καὶ ὁ Μάρτης
καὶ καμπόσο ἀπ' τὸν Ἀπρίλη».

Φθάνοντες δὲ πρὸ τῆς οἰκίας τῆς νύμφης τό :

Γῶρχομαι καὶ σὺ κοιμᾶσαι,
ξύπνα μῶρῃ νὰ ζῆς καὶ νὰ σαι.

καὶ εἰσέρχονται πάντες ἐντὸς τῆς οἰκίας ἢ κάθηνται ἔξω εἰς τὸ προαύ-
λιον, ὅπου χορεύουσι τραγουδοῦντες ἄσματα τοῦ χοροῦ, οἷα τὰ ἑξῆς:

1

Μαῦρα μάτια μᾶς κυττάζουν,
γαλανὰ μᾶς κουβεντιάζουν.
Ἦρθαν κι' ἄλλα δυὸ κοράσια·
ποιὰ νὰ πάρω, ποιὰ ν' ἀφήσω,
ἢ ποιὰ νὰ κάμω τὸ χατίρι;
μαυρομάτα θέλει ἀρμάτα,
γαλανὴ θέλει φλωράκια·
κάλλια σὺ μῶρ' μαυρομάτα,
ποῦ σοῦ πρέπει ἢ ἀρμάτα.

2

Παραθύρια μ' ἀσημένια,
κάγκελα κι' ἀμὰν ἀμὰν—
ν' ἀκουμποῦν τὰ δυὸ σου χέρια,
τ' ἄσπρα σου τὰ παχουλά.
ἢ Κάμε τὰ μαλλιά σου πίσου,
γιὰ νὰ σκάσουν οἱ ὀχτροί σου.

3

Σαράντα παλληκάρια ἀπ' τὴν Καστοργιά
καλὰ κι' ἀρματωμένα σέρνουν τὴν κλεψιά·

ὄλοι κλεψιά γυρεύουν κι ὄλοι ἀρματωλοί,
 γυρεύουν κ' ἓνα γέρο γιὰ τὴν ὄρμηλιά.

5 « Ἄιντί, γέρο μ', νὰ πάμε, ἄιντι 'ς τὴν κλεψιά.
 — Σύρτε, παιδιά μ', δὲν πάω ὅτι γέρασα
 κι' ἂν πάτε ἀπὸ τὴν στροῦγγα,, ἀπ' τὰ πρόβατα,
 παρῆτε τὸν ὑγιό μου τὸν τρανύτερο,
 ποῦ ξέρει τὰ λιμέρια ποῦ λιμέριαζα.

10 ποῦ ξέρει ταῖς βρυσοῦλαις πῶπινα νερό».

Εἰς τὸν νυμφῶνα εἰσέρχεται μόνον ὁ πρῶτος μπράτιμος «διὰ νὰ βάλῃ τὰ παπούτσια τῆς νύφης» (tră si bagă curdelile ali ni-viastă) καὶ κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην αἱ περιστοιχίζουσαι τὴν νύμφην νεάνιδες ἄδουσιν ἀπευθυνόμεναι πρὸς τὸν μπράτιμον·

« Πόδησέ με, μπράτιμε,
 ἓνα ζευγάρι παπούτσια
 κ' ἓνα δαχτυλίδι

καὶ βάλε τὸ χεράκι σου 'ς τὴν ἀργυρῆ σακκοῦλα.

5 κι' ἂν ἔχῃς ἄσπρα, κέρα μας, φλωριά, μὴν τὰ λυπᾶσαι,
 κι' ἂν ἔχῃς καὶ μισόγροσα δῶσε 'ς τὰ παλληκάρια.

ὁ δὲ μπράτιμος σκορπᾷ εἰς τὰς νεάνιδας κερμάτια, καὶ λαμβάνει ἀπὸ τῆς χειρὸς τὴν νύμφην ἵνα ξεαγάγῃ αὐτήν. Ἄλλ' εἰς τὴν θύραν ἀναμένουσι τὰ «παλληκάρια» (gîonili), ἅτινα ἀπαιτοῦσιν ἄλλον φόρον, «τοὺς ἑκατὸν δέκα παραδες» (săut fațe). Ὅταν πληρώσῃ καὶ τοῦτον ὁ μπράτιμος, ἐξάγεται ἡ νύμφη πλέον καὶ ὀδηγεῖται ἔπειτα εἰς τὴν τέλεσιν τῆς στέψεως. Τὴν τελετὴν ἀκολουθεῖ ἡ νύμφη τελευταία, περιστοιχιζομένη ὑπὸ τῶν οἰκείων αὐτῆς πλὴν τῶν γονέων.

Καθ' ὃν χρόνον ταῦτα συμβαίνουσιν εἰς τὸν νυμφῶνα, οἱ ἔξωθεν ἀνησυχοῦντες διὰ τὴν ἀργοπορίαν ἄδουσι τὸ·

Ταραχθῆτε λίγο λίγο,
 θέλ' νὰ σηκωθῶ νὰ φύγω,
 νὰ πηγαίνω ὡς τὴν Πόλη,
 κι' ὡς τὰ Γιάννινα.

Ἐπὶ τέλους ἐξάγεται ἡ νύμφη τὴν ὁποίαν θέτουσιν ἐπὶ ἵππου ὀρθίαν. Δίδουσιν δ' εἰς αὐτὴν ποτήριον πλήρες οἴνου, ἀπὸ τοῦ ὁποίου

βρέχουσα τὰ χεῖλη, ῥίπτει τὸ ὑπόλοιπον μετὰ τοῦ ποτηρίου πρὸς τὰ ὀπίσω· οἱ δὲ πέριξ αὐτῆς ἄδουσι τό :

Ἵ τῆ μέση ἀπὸ τὸν ὄθορὸ
πέρδικα στέκει καὶ λαλεῖ·
«Ποῦσθε, ἀδερφάκια μ', λαῖτε δῶ
νὰ μὲ ξεπροβοδῆσετε·
5 — Καὶ μὴ φοβᾶσαι, λυγερῆ
ὄλοι τριγύρω εἴμαστε,
κι' ὄλοι ντουφέκια ῥήχνουμε.»

Οἱ δὲ περὶ τὸν γαμβρὸν πρὶν ἐκκινήσωσιν ἄδουσι τό :

Σᾶς πατησάμαν τὸ χωργιὸ
σᾶς πήραμαν τὴν πέρδικα.
. . . . .

Ἐν ᾧ οἱ περὶ τὴν νύμφην ἀπαντῶσι διὰ τοῦ :

Νὰ καλὴ συμπεθερά μου,
τὶ κακὸ πολὺ ποῦ κάνω,
καὶ μοῦ στέλλεις τὸ γεράκι
καὶ μοῦ παίρνει τὴν περιστέρα,
5 κι' ἀσχημαίνει ὁ μαχαλαῶς μου
κι' ὁμορφαίνει ὁ δικός σου ;

Ἐκκινουῦν κατόπιν διὰ τὴν ἐκκλησίαν ἡγουμένου τοῦ νουνοῦ, ἐπομένου δὲ τοῦ γαμβροῦ καὶ τελευταίας τῆς νύμφης. Κατὰ τὴν μετάβασιν ἄδουσι τὸ ἐξῆς ᾄσμα.

Σὲ περιβόλι μπάινω μέσα 'ς ταῖς λειμονιαῖς,
καὶ σιάστησεν ὁ νοῦς μου ἀπὸ ταῖς μυρωδιαῖς·
καὶ δίψασα ὁ μαῦρος γιὰ μιὰ σταλιά νερό·
Ἐκεῖ βρίσκω τὴν κόρη, ποῦ ἔπαιρνε νερό
5 σκύφτω νὰ τὴ φιλήσω, καὶ δὲν μοῦ δέχεται·
τὴν τάζω κολονᾶτα καὶ ρούσικα φλωριά.
«Δὲν θέλω κολονᾶτα καὶ ρούσικα φλωριά,
μόν' θέλω τὸ κορμί σου νὰ μείνω μιὰ βραδειά.»

Ἐνταῦθα δὲ μετὰ τὴν τέλει τῆς στέψεως ὑπὸ τοῦ ἱερέως, πρῶτος ἀσπάζεται τοὺς νυμφίους ὁ κουμπάρος καὶ εἶτα οἱ λοιποὶ στρέφονται δὲ μετὰ τὸν ἀσπασμὸν τρις κύκλους ἐν μέσῳ τῶν προσκεκλημένων,

οἷτινες εὐχονται νὰ τοὺς χαρίσῃ ὁ θεὸς «πέντε ἀγόρια καὶ μιὰ τσιού-
πρα»¹⁾ καὶ τύπτουσιν αὐτοὺς ἐλαφρῶς χαριεντιζόμενοι. Μετὰ τὴν ἱερο-
τελεστίαν χωρίζοντες καὶ πάλιν τοὺς νυμφίους οἱ οἰκεῖοι ἑκατέρου, ἄγου-
σιν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ γαμβροῦ, ἄδοντες καθ' ὁδὸν τὰ κάτωθι :

1

Τοῦ κῦρ γαμπριῦ ἡ μάννα
ὄλην τὴν ἐβδομάδα
ταῖς στράταις φουκαλνοῦσε
νὰ διὰβη ἡ κυρὰ νύφη.

2

Μαρή Μαρία βιργουγιά, μὲ τὰ πολλὰ τὰ νάζια,
—μῶρε Μαρία μου—
μὲ τὰ πολλὰ τὰ νάζια
—κακομοίρα μου.—
Μαρή μ', σὰν πᾶς 'ς τὴν ἐκκλησιὰ δὲν κάνεις τὸ σταυρό σου,²⁾
Μὸν μπαίνεις βγαίνεις καὶ τηρᾶς, τηρᾶς τὰ παλληκάρια ;
Τὸ παλληκάρι τὸ καλὸ θέλει καλὴ γυναῖκα,
5 νὰ ξέρη ῥόκα κι' ἀργαλειό, νὰ ξέρη νὰ ὑφαίνη.
'Ἐσὺ ξέρεις τὸ κέντημα ξέρεις καὶ τὸ σιργιάνι
—Βλάχα ἀπὸ τὸ βουνί.
Τὸ κέντημα εἶν' γλέντημα, κ' ἡ ῥόκα εἶν' σιργιάνι,
καὶ τὸ τσικρίκι κι' ἀργαλειὸς εἶνε σκλαβιὰ μεγάλη.

καὶ τὸ κουτσοβλαχικόν:

Dósprâdâte di ânîni fûi tu xîâne
nni mi lô dôrlu și gnérgu acașă
gâlicâi câlu cu piâne
câlîa câlîa iu gnirđîamu
5 gnî aflâi aléndulu la gîgne
«búnă dŭă lîi afénu
—gîne vîne gîónile
ci și da tă'mbanle tu hoără,
si mărîtă lîi gni nóră
10 nu am cǎ si mărîtă
ș' âltu gîóne cǎ și lîă
gn' am cǎ mi aclimă'

¹⁾ Ἡ εὐχὴ αὕτη ἀνέκαθεν λέγεται ἑλληνιστί, οὐδέποτε δὲ κουτσοβλαχιστί.

²⁾ Ἐπαναλαμβάνεται μεθ' ἑκάστον στίχον τὸ αὐτὸ γύρισμα.

nínu trã si u grínu
áde lái aféndu
15 trã si u pruftássimu
éu him ficíórlu atã'ú.

. . . . .

(Μετáφρασις)

Δώδεκα χρόνια ἤμουν 'ς τὰ ξένα,
μ' ἐπῆρεν ὁ πόθος νὰ πάω 'ς τὸ σπίτι·
ἐκαβαλλίκεψα ἄλογο μὲ φτερά,
τὸ δρόμο δ.όμο ὅπου ἐπήγαίνα
ἡῦρα τὸν πατέρα 'ς τ' ἀμπέλι.
«Καλὴ μέρα, βρέ πατέρα.

— Καλῶς ἦρθεν ὁ νιός.

— Τί χτυποῦν τὰ τύμπανα 'ς τὴ χώρα;

— Παντρεύεται ἡ δόλια ἡ νύφη μου. ¹⁾

Δέν τὸ ἔχω πῶς παντρεύεται
καὶ ἄλλον νέον πῶς παίρνει,
τό χω πῶς μ' ἐκάλεσαν
νουνὸν νὰ τὴν στεφανώσω.

— Ἔλα, καιμένε πατέρα,
γιὰ νὰ τὴν προφτάσωμε.
γὼ εἶμαι τὸ παιδί σου ».

Ἐν τοιαύτῃ πομπῇ καὶ παρατάξει φθάνουσι πρὸ τῆς οἰκίας τοῦ
γαμβροῦ, ὅπου ὑποδέχεται τὴν νύμφην ἢ πενθερὰ κρατοῦσα εἰς τὰς
χεῖρας κύπελλον πλήρες βουτύρου· τοῦτο προσφέρει εἰς τὴν νύμφην,
ἥτις τὸ ἔξαντλεῖ ἀλείφουσα τὴν θύραν. Ἐνωθεν δὲ τῆς κεφαλῆς τῆς
νύμφης διαρπάζεται ὑπὸ τῶν περιεστώτων νέων ἡ πίττα (cūlaclu), ἣν
κατεσκεύασαν ἐκ τῆς ζύμης τοῦ πρώτου ζυμώματος. Ἡ νύμφη προσ-
φέρει εἰς τὴν πενθερὰν αὐτῆς ζεῦγος περιποδίων, ἐνῶ οἱ περὶ αὐτὴν
ἄδουσιν :

Ἔβγα μάννα καὶ πιθερά,
νὰ ἰδῆς τὸ γιό σ' ἀπώρχεται·
φέρνει περδίκια 'ς τὸ φλωρί,
κι' ἀπ' τὸ φλωρί δὲ φαίνεται.

εἰσερχομένης δὲ τῆς νύμφης εἰς τὴν θύραν, ἄδουσι :

Σέβχα σέβχα, περδικίτσα,

¹⁾ Ἡ σύζυγος τοῦ υἱοῦ μου.

μέσα 'ς τοῦ γαμπροῦ τὰ σπίτια,
οὐδ' αὐτοῦ φωλιά νὰ στήσης
οὐδ' αὐτοῦ νὰ ξεφωλιάσης.

Εἰσέρχονται πάντες εἰς τὴν οἰκίαν, ἵνα ἀφ' οὗ ἀναπαυθῶσιν ὀλίγον, ἐξέλθωσιν ἔπειτα εἰς τὸν γενικὸν χορὸν, εἰς ὃν πάντες οἱ ἐκ τοῦ γάμου σχηματίζουσι κυκλικόν, πρώτου ἡγουμένου τοῦ νουνοῦ, εἰς τὸ μέσον δ' εὗρισκομένων τῶν νυμφίων μεταξὺ τῆς πενθερᾶς (μητρὸς τοῦ γαμπροῦ) καὶ τῆς πρώτης ἀδελφοποιητῆς. Οἱ ἄλλοι ἄδουσι χορεύοντες, τῆς νύμφης πάντοτε ὑποκλινομένης καὶ εὐχαριστοῦσης τοὺς συμπεθέρους:

1.

Ἐβγάτε, ἀγόρια, 'ς τὸ χορὸ, κοράσια, 'ς τὰ τραγούδια,
νὰ ἰδῆτε καὶ νὰ μάθητε πῶς πιάνητ' ἡ ἀγάπη.
Ἄπο τὰ μάτια πιάνεται, 'ς τὰ χεῖλη κατεβαίνει,
κι' ἀπὸ τὰ χεῖλη 'ς τὴν καρδιά ριζώνει καὶ δὲν βγαίνει.
μόν' πιάνει ρίζαις καὶ κλωσταῖς καὶ πράσινα λουλούδια.»

2.

5 Δεῦκα μου μὲ τᾶσπρα φύλλα
καὶ μηλιά μου μὲ τὰ μῆλα,
ποῦ 'ν τὰ μῆλα ποῦ χεῖς πρῶτα;
Ἐστὸ Συριώτικο τὸν κάμπο
περπατεῖ μιὰ περιστέρα
μὲ τᾶξιά μὲ τὰ γαλάζια,
μὲ τὸν φερετζέ 'ς τὸν ὦμο·
«Μάσε, κόρη μ', τὸ σαγιά σου.
τί λερώνετ' ἡ ποδιά σου.
—Μὰ καλύτερη ἀπὸ τούτη
ἔχω κι' ἄλλη 'ς τὸ σιντοῦκι.»

3.

Περδία ἀπ' ἄλλο σύνορο κι' ἀπ' ἄλλο βιλαέτι,
'ς ὄλον τὸν κόσμον ἡμερῆ, 'ς ἐμένα στέκει ἀγρία.
Ῥῆξε τὴν ἀγριοσύνη σου κι' ἔλα νὰ βραδεῖστοῦμε »

4.

«Γιέ μου, γιέ μου, γυναικίσου,
γιέ μου, γιέ μου, πᾶρ' γυναικίκα.

— Τώρα ἡῦρα, τώρα πῆρα,
για δές με, μάννα,
πῶς τὴν κρατῶ 'ς τὰ χέρια.

Διαλύουσι δὲ τὸν χορὸν χαιρετίζοντες καὶ ἀποχωριζόμενοι πρῶτον μὲν οἱ περὶ τὸν ἀνάδοχον ὃν προπέμπουσιν οἱ περὶ τὸν γαμβρὸν μετὰ τούτου, ἄδοντες πρὸς τιμὴν τοῦ τῶ ἄσμα:

Κάτσε, νοῦνε, ἀκόμ' ἀπόψε,
π' ἔχω πέντε ἀρνιά ψημένα,
κι' ἄλλα πέντε σουβλισμένα
καὶ λαγὸ μαειρεμένον.

Εἶτα δὲ ἀποχωροῦσι καὶ οἱ περὶ τὴν νύμφην. Οἱ δὲ περὶ τὸν γαμβρὸν ἄγουσι τὴν νύμφην εἰς τὴν οἰκίαν καὶ τοποθετοῦντες αὐτὴν πλησίον τῆς ἐστίας (εἰς τὴν κόχην) τραγουδοῦν :

Μᾶς ἦρθε μιὰ ξενίτσα ἀπὸ ξένο χωργιό·
δέρνει ὁ ξένος δέρνει, θέλει νὰ τὴν ἰδῆ·
«Σύρε, ξένε μ', σύρε, σύρε 'ς τὸ καλό·
μάσε γαρουφύλλια καὶ τριαντάφυλλα,
5 κι' ὄντας θὰ γυρίσης, γύρνα κι' ἀπ' ἐδῶ.»

Ἐνταῦθα λοιπὸν τραγουδοῦν, χορεύουν γλεντοῦν ὡς τὸ πρῶτ' ὅτε ἔρχονται ἀπὸ τοὺς συμπεθέρους πολλοὶ μὲ ὀβελίας ἀμνοὺς τηγανίταις καὶ μπουκουβάλαν (ἄρτος τηγανισμένος μὲ ζάχαρην καὶ βούτυρον) καὶ κάθηνται παρὰ τῆ νύμφῃ ἵνα συνεχίσωσι τὴν διασκέδασιν καὶ χαρὰν.

Τὴν δ' ἐσπέραν ἀποχωρεῖ τὸ νυμφικὸν ζεῦγος εἰς τὸν κοιτῶνα, ὅπου ἔστρωσαν τὰ προικῶά της καὶ οὐδεμία ἐξέτασις οὐδὲ λόγος κἄν γίνεται περὶ παρθενίας· διότι ἔχουσι πλήρη πεποιθήσιν περὶ τῆς τιμῆς τῶν παρθένων.

Ἡ Τρίτη μετὰ τὸν γάμον εἶναι ἡμέρα τῆς ἐξόδου τῆς νύμφης «για νερό» («frā arā»). Συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ προσφιλοῦς της πλέον συζύγου, τῶν μπρατίμων καὶ μπρατιμισῶν καὶ ἄλλων οἰκείων μεταβαίνουν εἰς τὴν πλησιεστέραν βρύσιν ἢ ποταμόν· καὶ ἐν ᾧ ἡ μπρατίμισσα γεμίζει τὴν «κανάτα» ὕδατος, αὕτη κλωτσᾷ ταύτην καὶ χύνει.

ται μαζί δὲ χύνονται καὶ τὰ χρήματα, τὰ ὅποια ἔρριψαν οἱ πέριξ ἐντὸς καὶ ἐτραγώδουν τό :

Κλώτσα, νύφη μ', κλώτσα,
κλώτσα τὴν κανάτχ·
δὸς του μιὰ νὰ πάνη κάτω
γιὰ νὰ βρῆ κορφὴ καὶ πάτο.

Ἐπιστρέφουσιν εἰς τὴν οἰκίαν καὶ ἡ νύμφη προσφέρει πρῶτον εἰς τὴν πενθερὰν ὕδωρ καὶ εἶτα εἰς τοὺς ἄλλους. Ἐὰν δὲ καθ' ὁδὸν συναντήσωσί τινα, τὸν σταματοῦν καὶ ἡ νύμφη τοῦ φιλεῖ τὸ χέρι, αὐτὸς δὲ κερνᾷ τὴν νύφη ὅ τι εὐαρεστεῖται.

Τὴν δὲ Τετάρτην καὶ εἰς τὸ «καινούργιο τοῦτο σπίτι» ἀπλώνει τὰ προικιά της καὶ προσκαλοῦνται οὐκ ὀλίγοι, εἰς οὓς προσφέρεται μόνον γλυκό.

Τὴν Πέμπτην τέλος ἔχουν τὰ «πιστρόφια» ἤτοι τὸ νέον ζεῦγος μεταβαίνει παρὰ τοῖς οἰκείοις τῆς νύμφης ἵνα διηγηθοῦν τὰ τοῦ νέου βίου των καὶ εὐχαριστήσουν τοὺς γονεῖς των διὰ τὴν ἔνωσιν. Καὶ «μπίτ'σε ὁ γάμος.»

ΣΥΜΜΙΚΤΑ

Λαογραφικά σημειώματα.

1. Τὸ ἄσμα τῆς Μπαρμπαρούσας ἐν Μακρυνείᾳ.

Ἄνα τὸν δῆμον Μακρυνείας (τοῦ νομοῦ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας), ὅπως καὶ ἀλλαγῶ τῆς Ἑλλάδος, ἐν ἀνομβρίᾳ ἦτο σύνηθες τότε τὸ ἔθιμον, ὅπερ νῦν ἔχει σχεδὸν τελείως ἐκλείπει. Ἐνεδύετό τις τῶν πενεστέρων, ὡς εἰκός, τὸ ἐγγώριον χειμερινὸν ἐπανωφόριον (κάπαν) καὶ διὰ τῆς καλύπτρας αὐτοῦ (κατσούλας) περιέβαλλε τὴν κεφαλὴν. Περὶ τὸν οὕτως ἐνδυθέντα περιεδέοντο κλάδοι πυκνοί, ὥστε ὁ ἄνθρωπος οὕτως μετεβάλλετο εἰς παχύτατον καὶ πολύφυλλον ὄγκον. Ὁδηγούμενος δὲ ὑπὸ τινος ἄλλου, τὴν συνήθη φέροντος ἐνδυμασίαν, περιήρχετο τὰς οἰκίας καὶ ἦδε τὸ κατωτέρω ἄσμα. Ἐκ δὲ τῶν οἰκιῶν κατέχεον κατ' αὐτοῦ ἄφθονον ὕδωρ καὶ ἔδιδον εὐτελῆ τινα ἀμοιβὴν (χρήματα, ῥᾶ κ. τ. τ.).

Μπαρμπαροῦσα περπατεῖ,
τὸν Θεὸν παρακαλεῖ
γιὰ νὰ ῥῆξη μιὰ βροχή¹⁾

¹⁾ Ἄλλως: Θεέ μου ῥῆξε μιὰ βροχή.